UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S. Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica, Seu Libri, De Theologicis Disciplinis

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput XVIII. De Sanctorum Angelorum, Dæmonumque Exercitibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-83642

Visual Library

CAPUT XVIII.

De Sanctorum Angelorum, Dæmonumque Exercitibus.

SUMMARIUM.

1. Oſtenditur, in cæleſti Hierarchia novem eſſe ordines Angelorum.
2. & 3. Prædictos novem ordines in tres dividi Hierarchias aſſeritur.
4. & 5. Probatur, ſeraphinos probabilius non tenere ſupremum locum, & Angelos infimum.
6. Propugnatur, omnes Angelos cujuscunque ordinis à Deo mitti.
7. & 8. Defenditur, frivola eſſe ea, quæ de exercitibus Angelorum Thalmudiſtæ conſcripſerunt.

De Exercitibus Angelorum & dæmonum.

SANCTORUM ANGELORUM EXERCITUM appellant græco vocabulo Ἱεραρχίαν, *Hierarchiam*, id eſt, ſacrum principatum: quo nomine plurium ordines ad ſacra miniſteria obeunda diſpoſiti ſignificantur. Iccirco in dæmonibus ordinem quidem aliquem ac principatum adſtruere poſſumus, ſed non *hierarchiam*: quam vocis etymologia demonſtrat in cœleſti tantum, & militante Hieruſalem eſſe admittendam, in illa Angelorum, in hac vero Clericorum. Quamobrem recte dicimus Hierarchiam cœleſtem, Hierarchiam Eccleſiaſticam, non Hierarchiam infernalem; & de Angelorum dæmonumque ordinibus diſſerentes utimur nos communiori vocabulo *Exercituum*.

1. De cæleſti Hierarchia Angelorum.

In cæleſti itaque *Hierarchia* ſunt novem ordines Angelorum, quorum numerum recenſet poſt Dionyſium Gregorius Papa hom. 34. his verbis: *Novem Angelorum ordines diximus, quia videlicet eſſe teſtante ſacro eloquio ſcimus Angelos, Archangelos, Virtutes, Poteſtates, Principatus, Dominationes, Thronos, Cherubim, atque Seraphim.* De nomine Angelorum, Cherubim, & Seraphim dictum ſatis cap. 1. Archangeli, ut inquit eodem loco Gregorius, ſunt, *qui ſumma annuntiant*, & legatione quadam ſpeciali mittuntur, quales ſunt Michael, Gabriel, & Raphael. Alia quinque nomina more Orientalium pronunciantur, id eſt, uſurpando abſtracta pro concretis; atque videntur originem habuiſſe à Perſis, inde vero translata ad demonſtrandas beatorum Spirituum claſſes. Nam in Perſico Imperio, ſub quo olim fuerunt Hebræi, Optimates vocabantur Principatus, ut conſtat ex cap. v. Dan. 2. in quo Hebræi legunt רברבני, Græci ἀρχαὶ, Latini *Optimates*. Item Dan. xi. 5. habetur in Hebraico משלות, in Græco κυριότητες, in Latino *Dominationes*. Occurrunt quoque in libris Eſdræ, & Eſther, in quibus de Chaldæorum ac Perſarum Regibus frequens eſt ſermo, apud Hebræos vocabula שלטנין־שרין, apud Græcos δυνάμεις, ἐξουσίαι, apud Latinos *Virtutes*, ac *Poteſtates*; atque his nominibus regni proceres, & Magiſtratum gerentes in Imperio Perſarum ſignificantur. Throni denique appellantur, quaſi Reges quidam in Thronis conſidentes, prædicta Orientalium conſuetudine. At quamquam hæc ſit origo nominum; decipitur tamen Theodorus Beza, qui Comment. in Epiſt ad Epheſ. negat cap. 1. v. 21. his vocabulis ab Apoſtolo eximias Angelorum claſſes notari: cum in Epiſt. ad Coloſs. cap. 1. v. 16. deſignentur quæ ſunt *inviſibilia*, id eſt, in mundo ſupremo, iisdem omnino vocabulis, quæ habentur citato loco ad Epheſios: & Chriſtus de cujus exaltatione ac principatu loquitur Paulus, non ſolum terrenorum Regnorum ordines, ſed etiam claſſes Angelicas antecellat. Neque enim repugnat Angelos Principum & Poteſtatum vocabulis denotari, quemadmodum eximii viri deſcribuntur nominibus Angelorum.

2. Diviſio novem chorum in tres Hierarchias.

Prædictos novem Angelorum choros in tres Hierarchias Dionyſius cap. 3. diviſit, quem ſequutus eſt q. 108. S. Thomas, & hunc Scholaſtici fere omnes. In ſuprema itaque Hierarchia locantur I. Seraphim, id eſt Spiritus charitate ardentes, quos inquit Bern. ſerm. 19. in Cantica, *Charitas Dei in eumdem rapuit ſanctæ affectionis ardorem, ut unus cum Deo ſpiritus eſſe videantur.* II. Cherubim, in quos Deus ſapientiæ plenitudinem profudit. III. Throni, in quibus tanquam *in ſede Divina majeſtas reclinatur*, inquit Collat. VIII. cap. 13. Caſſianus. Spiritus autem ad hanc Hierarchiam pertinentes, ſunt quibus Deus ſua conſilia pandit, & qui Deo ſemper aſſiſtunt, neque ad exercenda erga homines miniſteria mittuntur. Ad alteram Hierarchiam ſpectant Dominationes, Virtutes, & Poteſtates. Atque Do-

Dominationes Gregorius nominari existimat, quod eis ad obediendum cætera sint subjecta. Virtutum appellatio per Dionysium est Angelorum illorum, per quos signa & miracula frequentius patrantur. Potestates vero sunt Angeli, qui malos spiritus arcent, ne prævaleant adversus homines. In tertia Hierarchia sunt Principatus, quibus regnorum cura, præsertim vero principatuum institutio, & directio commissa est, ut docent Bernardus, & Theodoretus. Sequuntur Archangeli, id est, inter nuntios digniores ac principes, qui summa annunciant: atque ultimum locum tenent Angeli, qui ad custodiendos homines, & ad minima annuncianda mittuntur.

3. Probabilia sunt ista,

His omnibus, quæ probabilia esse fatemur, inconcussam plenamque fidem habere non possumus: sed tamen novem illos ordines agnoscimus, Scripturis ac Patribus contestantibus. Nam Angelos passim legimus; Archangelos etiam in 1. ad Thessalonicenses cap. IV. 5. & in epist. Judæ v. 9. Seraphim apud Esaiam cap. VI. 2. Cherubim in x. Ezechielis v. 7. & 9. cæteras cœlestium Spirituum classes in epist. ad Ephesios cap. 1. 21. & ad Colossens. cap. 1. 16. quarum & meminerunt Ecclesiæ Patres Ignatius in epist. ad Trallianos, Irenæus lib. II. cap. 54. Augustinus contra Priscillian. cap. XI. Dionysius, Gregorius, & Bernardus paullo supra laudati. Numerum ergo novem ordinum Angelorum, quem Scripturæ ac Patres insinuant, præceps ac temerarius est qui repudiat.

4. De sublimiori loco Seraphinorum

Verum an Seraphimi sublimiorem teneant locum, Angeli vero, & Custodes hominum infimum, & utrum in unaquaque Hierarchia recensito ordine singuli sint dispositi, id mihi (quod absque odiosæ arrogantiæ nota dictum velim) valde non probatur. Etenim ex Scripturis talem esse Angelorum dispositionem non liquet: imo ex his colligitur Cherub missum Gen. III. 24. *ad custodiendam viam ligni vitæ:* & Seraphim Esaiæ VI. 6. volavit ad Prophetam: ideoque aut Cherubim & Seraphim ad supremam Hierarchiam non attinent, aut falsum est Angelos illius Hierarchiæ nunquam mitti. Tobiæ etiam XII. 15. ait Raphael Angelus: *Ego sum unus ex septem, qui astamus ante Dominum.* Ex quibus constat Raphaelem, quem Archangelum esse nullus ignorat, esse unum ex Spiritibus assistentibus, non communi quadam ratione, quatenus Divinam essentiam immediate videt, ut explicant quidam Theologi cum D. Thoma q. CXII. art. 3. sed adstantem intime, & peculiari titulo, quomodo adstant septem spiritus, de quibus cap. 1. Apocalypsis v. 4. & cap. 8. 6. Inquit enim Raphael: *Ego sum unus ex septem, &c.* Michaelem quoque non ad ultimam Hierarchiam, sed ad primam pertinere colligitur ex cap. x. Danielis v. 13. *Et ecce Michael unus de Principibus primis*, id est, *supremis*, ut legunt Hebræi השרים הראשנים. Custodes etiam Electorum aliqui putant esse Angelorum præcipuos; quod arbitrantur comprobari ex cap. XVIII. Matth. v. 10. ubi de Angelis pusillorum legitur: *Semper vident faciem Patris.* Nam *videre faciem Patris* non solam contemplationem Divinitatis significat, sed etiam præcipuum honorem, classemque eorum, qui assistentes nuncupantur; alias primitias regni sui in pueris figuratas non satis apte assereret Christus contemnendas non esse, quoniam Angeli eorum semper vident faciem Patris; cum fruantur visione Dei etiam Custodes reproborum. Erit ergo idem *videre faciem Patris*, atque esse inter Angelos insigniores, ut exponit Chrysostomus: quem propterea male quidam ajunt intelligendum esse de supremis in ordine infimo. Porro videre faciem, & adstare ante Deum dicitur de supremis ordinibus: uti *videre faciem regis*, & *stare* coram illo non de singulis ministris, sed de Satrapis, regnique proceribus. Atque his quadrat pia quorumdam sententia, quod Custos Deiparæ fuerit Angelus summæ & dignioris classis. Si ergo non repugnat Scripturis, saltem ex his non roboratur præmissa Angelorum ordinum, ac munerum dispositio.

5. Elucidatio.

Neque ad hanc adstruendam nos traditio Patrum impellit. Dionysium enim, ex quo alii mutuati sunt illam Hierarchiarum distributionem, esse illum Areopagitam, non juniorem aliquem Scriptorem quinti aut sexti sæculi, non facile omnes fatebuntur. Irenæus lib. II. cap. 54. his eam Angelorum divisionem recenset, ac primum numerat, *Principia, Potestates, Angelos, Archangelos, Dominationes, & Virtutes:* deinde *Angelos, Archangelos, Thronos, Dominationes, Principatus, Potestates ac Virtutes*, Seraphimis, Cherubimisque prætermissis. Seraphimos etiam ad infimos ordines pertinere asserit vetus Syrorum & Maronitarum traditio, ut constat ex Ritu Ordinationis Archipresbyteri apud Morinum de Sacris Ordinat. P. 2. pag. edit. Parisiensis 411. & pariter ex ritu ordi-

ordinandi Presbyterum p. 407. Ecclesia ipsa Romana in Festo omnium Sanctorum ad Canticum *Magnificat* primum Angelos & Archangelos, postremo Cherubim, & Seraphim memorat, non ex infimo ordine ad supremum, sed ex supremo ad infimum digrediens, si in censendis Ordinibus Angelorum idem præstat, quod de Sanctorum hominum Classibus, numerando post Seraphimos proxime Patriarchas, ultima autem sede positis Anachoretis. Quod si affirmemus, convenit mirifice Latinorum Ecclesia cum Syrorum; & Angelica cum Ecclesiastica Hierarchia, & Sacerdotes omnes Angelis, Patriarchæ & Episcopi Archangelis, inferiores Clerici Seraphimis comparabuntur. At si placet priorem servare distributionem, liceat per me quidem. Hæc enim dicta sunt non ad illam rejiciendam, sed ad demonstrandum non esse plane inconcussam. Atque ne hanc opinationem meam aliquis carpat, repetam verba Augustini in libro ad Orosium cap. XI. *Esse itaque sedes, dominationes, principatus, potestates in cœlestibus apparatibus firmissime credo, & differre inter se aliquid indubitata fide teneo. Sed quo me contemnas, quem magnum putas esse doctorem, quænam ista sint, & quid inter se differant, nescio. Nec ea sane ignorantia periclitari me puto, sicuti inobedientia, si Domini præcepta neglexero.*

6. Omnes Angeli mittuntur.

Fidentius affero Angelos cujusque ordinis à Deo mitti; quod supra ex Scripturis affirmavi de Archangelis, de Cherubim, & de Seraphim. Hos vero *mitti ad eos, qui purgatione indigent*, diserte scribit Hieronymus ad Damasum. Atque de omnibus Angelis scribit Apostolus ad Hebræos I. v. 14. *Nonne omnes sunt administratorii spiritus, in ministerium missi propter eos, qui hæreditatem capiunt salutis?* Quæ verba non de illuminatione, sed de missione; non de aliquibus, sed de omnibus Angelis esse accipienda tum ex litera constat, tum ex Apostoli scopo, qui est demonstrare Salvatoris nostri præ omnibus Angelis honorem, ac dignitatem. Quare omnes plane Angelos aliquando mitti extraordinaria saltem legatione fatetur maxima pars Theologorum, quos nominatim laudat in primo de Angelorum custodia libro Andreas Victorellus. Me non latet beatum Gregorium lib. XVII. Moral. cap. 9. distinguere inter Angelos assistentes ac ministrantes: verum & illos aliquando mitti commonstrat exemplum supra productum Angeli Raphaelis. Nec prætereundm est quod tandem scribit ipse Gregorius homilia quarta ac tricesima: *Sed quia in quibusdam Scripturæ locis quædam per Cherubim, quædam vero per Seraphim agi didicimus, utrum per se hæc faciant, an per subjecta agmina agantur, quæ, sicut dicitur, in eo quod à majoribus veniunt, à majoribus vocabula sortiuntur, nos affirmare nolumus, quod apertis testimoniis non approbamus.* Ergo nec Gregorius aperte negat mitti interdum à Deo etiam Seraphimos, & Cherubimos.

7. Thalmudistæ refutantur.

Utut hæc in utramque partem disceptari possint; frivolum, & pro libidine confictum puto quod de exercitibus Angelorum conscripserunt Thalmudistæ. Hi omnes Angelorum copias distinguunt in Mazaloth, El, Legion, Rihaton, Chirton, & Gistera. Et Mazaloth constare inquiunt XII. Angelis, nempe quot sunt signa Zodiaci. El dicunt esse triginta cohortes multiplicato numero XII. per 30. unde fiunt 360. Legion multiplicat numerum 360. per 30. unde resultant 10800. Hunc etiam per 30. multiplicant, fitque Rihaton constans ex 324000. Quo numero pariter per 30. ducto habetur Chirton conflatus ex 9720000. Aucto denique numero isto per 30. habemus Gisteram, scilicet exercitum Angelorum 291600000. Omnium vero summa est trecenta & unum millium millia sexcenta & quinquaginta quinque millia, centum & septuaginta duo. Hæc ergo est Tabula Thalmudistica:

Mezaloth.	12.
El.	360.
Legio.	10800.
Rihaton.	324000.
Chirton.	9720000.
Gistera.	291600000.
Summa.	301655172.

In dæmonibus Hierarchias statuere non possumus; agnoscimus tamen ordinem aliquem: & hunc arbitramur ipsos inter se constituisse, ut singuli quadam reipublicæ forma instituta in varias classes distributi ad eripiendum Deo honorem, animasque perdendas magis fierent intenti; sibique variis in locis Divinum, si possent, cultum compararent. Ita nos civitatis Babyloniæ regimen, non ex perfectione naturæ arbitramur esse institutum, sed ex amore proprio cum Dei odio & invidentia erga homines conjuncto. Cujus Reipublicæ principem appellant sacræ literæ *Beel-zebub*, sæculi, aerisque potestatem primariam. Est autem *Beel-zebub* idem ac *Deus musca*, idque significatur hebraica

In dæmonibus non dantur Hierarchiæ.

voce בעל־זבוב, & apud Plinium lib. 29. cap. 6. *Deus Myiodis*, nam Græci muscam vocant μυῖαν. Quo nomine appellatus est Diabolus, vel quod Idolum Accaron, de quo in IV. Regum cap. 1. 2, muscæ figuram habuerit, ut scribit adversus Julianum Nazianzenus; vel quod ex agro Ekron crederetur muscas arcere, quomodo apud Phrygios Apollo à fugatis muribus dictus est *Smintheus*: vel demum, quoniam Philisthiim ac Phœnices idolum suum appellabant *Beel-samen*, בעל־שמין, hoc est, *Deum cœli*; & illud Hebræi derisionis causa appellaverunt Deum Dominumque muscarum. Hunc principem dæmoniorum, quidam vocaverunt Serapidem, sive tricipitem canem: quia in tribus elementis aqua, terra, & aere nocumenta molitur: & ad eumdem pertinent versus illi apud Porphyrium:

Tu, qui sceptra tenes scelerata in pectora dæmon
Terrenos super, aerios, subterque recessus.

Dictus est autem Joan. XII. 31. *Princeps hujus mundi*, ob dispersam per orbem terrarum idololatriam; & ad Ephes. II. 2. *Princeps potestatis aeris hujus*, quod ei obtemperent dæmones, qui per aerem discurrunt.

8. Novem ordines dæmonum.

Ordines dæmoniorum ad instar cœlestium Hierarchiarum in novem classes distributos nonnulli scripserunt, præsertim Agrippa ab aliquo forte dæmone edoctus. Is, ut referunt, qui horrendos de occulta Philosophia libros legerunt, constituit in I. ordine *Pseudotheos* sacrificia, cultumque ab idololatris captantes; quorum princeps est *Beelzebub*. Collocat in II. *Spiritus mendaciorum*, qui oraculis ac divinationibus illudunt; & horum princeps vocatur *Python*: unde Apollo dicitur Pythios, & mulier divinatrix I. Regum cap. 28. Pythonissa. *Pythonis* vero nomen alii derivatum putant à Pytho Delphorum urbe; alii ab Hebræorum vocabulo בתן id est, *aspide*. Statuuntur in III. *Vasa iniquitatis*: id est spiritus malarum artium inventores, quibus præest *Belial*, ita nuncupatus quasi בלי־עול *absque jugo*. Sunt in IV. ordine *Ultores scelerum*, quorum princeps dicitur *Asmodeus*, videlicet, *Iaciens judicium*. Tenent V. classem *Præstigiatores*, quibus imperat *Satan*, & hi fictis miraculis homines decipiunt. Habent VI. *Aereæ potestates*, quibus cura est terræ & mari nocere, eisque præses est *Mirirm*, vel ut in Psalmo XC. 6, שר־צהרים, *Dæmonium Meridianum*, sive spiritus æstuans & furens in meridie. VII. mansione stant *Furiæ*, id est, dæmones discordiarum bellorumque Auctores: quorum dux appellatur græco nomine Ἀπολλύων, hoc est, *Vastator*. In VIII. stant *Criminatores*, & *accusatores* hominum: eisque præsidet *Diabolus*, scilicet, *Calumniator*, vel *Astaroth*, hoc est, *explorator*. Habent locum ultimum *Tentatores*, aut mali Genii, qui singulos homines ad malum illiciunt: eorumque agmen ducit *Mammon*, qui interpretatur *Lucrum*, vel *Cupiditas*. Hæc an vera sint, ignoramus. Sunt nihilosecius omnia hæc vocabula in sacris literis: quarum explicationi etiam hæc, quæ scripsimus de Republica dæmoniorum, deserviunt nonnihil.

CAPUT XIX.

Quo pacto Angeli ad Animarum custodiam vigilent, & Dæmones ad perditionem illarum?

SUMMARIUM.

1. Status quæstionis.
2. 3. & 4. Propugnatur, Angelum custodem à Deo omnibus fidelibus, imo probabilius cæteris etiam hominibus deputari.
5. & 6. Respondetur ad argumentum Calvinianorum.
7. usque ad 10. Probatur, universis hominibus probabilius etiam Angelum malum delegari, non quidem à Deo, bene tamen à principe dæmoniorum.
11. 12. & 13. Solvuntur objectiones.

1. Custodia Angelorum & infestatio dæmonum.

DE custodia Angelorum, atque dæmonum infestatione nunc simul dicturi sumus: quantum enim illi ad salutem animarum excubant, tantum hi habent de illarum exitio solicitudinis & negotii. Et singulis quidem hominibus deputari tam bonum, quam malum Angelum, cum Ethnici Scriptores, tum Veterum Patrum permulti tradiderunt. At plures etiam, custodes Angelos singulis, non autem dæmones instigatores adesse, arbitrantur. Sunt & plurimi qui docent fidelibus tantum, justisque Angelos sanctos assistere: quas omnes opiniones suis libratas momentis jam subjicimus.

PROPOSITIO I. Deputatur Angelus Custos à Deo omnibus fidelibus, ac probabilius cæteris etiam hominibus. 2. Propositio.

Inni-